

نام ماندگار فرهنگ ایران

علی دهباشی

داغ فقدان شهریار عدل همچون فقدان داریوش شایگان هرگز در من کهنه نشد. وقتی او را با آن نشاط همیشگی می‌دیدي و کارهایی که روی میز چیده بود به خود می‌گفتي حداقل تا 90 سالگی خود پیش‌بینی کار کرده است. میز چند متری در خانه تهران، میز دیگری در خانه پاریس و کارها و پرونده‌های خیلی منظم در دست تالیف به زبان‌های فارسی، فرانسه و انگلیسی. با نشاطی روزافزون‌تر از گذشته و شادی غبطه‌انگیزی کار می‌کرد، آن وقت هرگز و هرگز باور نمی‌کردی که روزی نباشد و تو دریغاگویی او باشی. شهریار عدل از زمره ایران‌شناسان بزرگ و برجسته ما بود که عشق به ایران داشت و هرگز اهل تظاهر به این عشق وافر خود به ایران نبود. او گمنام کار می‌کرد و تو باید در منابع دیگر می‌جستی که شهریار مثلا درباره تخت‌جمشید یا فلان موضوع دیگر مقاله‌ای به فرانسه یا به انگلیسی نوشته است. بارها با دلخوری از او می‌خواستیم که بیشتر به فارسی بنویسد اما او می‌گفت بعدها کسانی ترجمه می‌کنند. برای شهریار عدل مهم بود که ایران‌شناسان غربی بدانند ایران چقدر مهم است. بسیاری از کارهای او تاکنون ناشناخته باقی مانده است، کارهایی که برای ثبت بسیاری از اماکن باستانی و تاریخی انجام داد و به نام دولت‌های گذشته و وزرای آن دولت‌ها تمام شد هر چند که کار اصلی آن را شهریار عدل انجام داده بود. او می‌گفت برایش مهم نیست که نامش پای یک پروژه بیاید یا نه، مهم برای ایران کار کردن بود. هنگامی که در زیرزمین کافه گلستان فیلم‌های دوره مظفري و ناصري را پیدا کرد برای اینکه فرانسوی‌ها هزینه سنگینی برای احیا نگیرند کپی را از آنها گرفت. شهریار عدل به‌طور جدی حافظ منافع ایران بود بدون اینکه تظاهر به این کار داشته باشد. امیدوارم همسرش آثار چاپ شده او را که بیشتر به زبان‌های فرانسه و انگلیسی است توسط مترجمان ورزیده به چاپ برساند و همچنین مقالات فارسی او هم در یک مجلد منتشر شود. بدون شك نام شهریار عدل در تاریخ فرهنگ به ویژه باستان‌شناسی و میراث فرهنگی در ایران به خوبی و نیکی ثبت می‌شود.